

**A HÁLÓZATBAN MŰKÖDŐ GYÓGYSZERTÁRAK SZÖVETSÉGÉNEK VÉLEMÉNYE A
BETEGSÉGEK MEGELŐZÉSÉRŐL, A KORAI STÁDIUMÚ FELISMERÉST SZOLGÁLÓ ÚJ
EGÉSZSÉGÜGYI SZŰRŐVIZSGÁLATI RENDSZER ELVEIRŐL SZÓLÓ KONCEPCIÓ
VONATKOZÁSÁBAN**

2024. JÚLIUS

A Hálózatban Működő Gyógyszertárak Szövetsége álláspontja szerint a betegségmegelőzés kiemelten fontos szerepet játszik a társadalom egészségmegőrzése és egészségnyeresége szempontjából, ezért jelentős lépésnek tartjuk, hogy az egészségügyi kormányzat széles körű és átfogó szűrőprogramot indít, valamint, hogy közzétette az erre vonatkozó koncepcióját. A társadalmi egyeztetésre bocsátott anyag rendkívül fontos kérdésekre világít rá, és arra korszerű és előremutató megoldásokat kínál. Szövetségünk alapvetően egyetért a tervezetben megfogalmazott javaslatokkal és egyértelmű célunk, hogy a gyógyszerellátás szereplői a lehetőségeikhez mérten részt vegyenek a programokban és segítsék a kormányzatot azok eredményes megvalósításában.

Az alábbiakban a koncepcióra vonatkozó véleményünket foglaltuk össze.

A Gyftv. alapján a gyógyszertárak egészségügyi feladatai közé tartozik a betegségek megelőzését szolgáló, a betegekkel történő együttműködést megvalósító felvilágosító, tanácsadó szolgáltatás, a helyes és eredményes gyógyszeres terápia elősegítése, követése, valamint a prevencióban, népegészségügyi programokban való részvétel. A gyógyszerellátás aktív szereplőjeként úgy véljük, hogy a gyógyszertárak kiemelt feladata a betegségmegelőzés és lakosság egészségmegőrzésének erősítése. Meggyőződésünk, hogy a gyógyszertárak, mint az egészségügy legtöbb beteg-szakember kapcsolattal rendelkező résztvevői a gyógyszerészeti gondozás keretein belül jelentős mértékben hozzá tudnak járulni minden olyan tevékenységhez, amely ezeket a célokat szolgálja. Mindezek ellenére a koncepció nem tartalmaz semmilyen részletet arra vonatkozóan, hogyan vehetnek részt tevékenyen a gyógyszertárak a szűrőprogramok lebonyolításában, valamint az abban való részvételre ösztönző kommunikációban, tájékoztatásban. Ezért javasoljuk, hogy a koncepció vegye figyelembe a gyógyszertárak által nyújtható lehetőséget, különösen a gyógyszertárak kompetenciájának bővítését az EESZT felület használata és használhatósága tekintetében, és emelje be azokat a tevékenységek közé.

Javasoljuk az EESZT-ben megnyitni a terápiamenedzsment funkciót, valamint a gyógyszerész és kezelőorvos közötti kommunikációs felület megnyitását és elérhetőségét és a gyógyszertárak részére.

Véleményünk szerint a gyógyszertárak az alábbi módokon vehetnek részt a szűrőprogramokban:

A metabolikus szindróma:

A koncepció a szív- és érrendszeri betegségeket a legfőbb halálozási okként említi, ennek ellenére a koncepció csak nagyvonalakban foglalkozik ezek megelőzésével. Az egyes

szűrővizsgálatok javasolt szakmai fejlesztési irányairól szóló szakaszban foglaltak alapján valamennyi 25, 45, 65 éves korú lakos az adott évben meghívásra kerül állapotfelmérés, kockázatbecslések és vizsgálatok elvégzése céljából. A rendelkezésre álló források függvényében a szolgáltatás 25 éves kortól fokozatosan 5 évenkénti gyakoriságra bővítendő. Meglátásunk szerint ezen a területen hatékonyabb szűrőprogramok elindítása lenne szükséges.

A szív- és érrendszeri betegségeknek több kiváltó oka is lehet, amelyeknek időben történő azonosítása rendkívül fontos a betegség sikeres kezelése érdekében. Ennek megfelelő és eredményes eszközei a metabolikus szindróma tünetegységet célzó szűrések. 2008-ban indult a Metabolikus Szindróma Gyógyszerészi Gondozási Program, melyhez a Gyógyszerészi Gondozás Szakmai Bizottság összeállította a szükséges protokollokat. Ennek keretein belül számos gyógyszerész végezte el a szükséges továbbképzéseket, és sok gyógyszerész alakította ki a megfelelő tárgyi feltételeket. A Program befejeződése óta ezek a szűrések sajnálatos módon nem állnak rendelkezésre a gyógyszerészeknél.

Javasoljuk, hogy a szív- és érrendszeri betegségek megfelelő időben történő azonosítása érdekében induljon újra a Metabolikus Szindróma Gyógyszerészi Program. Kezdeményezzük a gyógyszerellátás területén működő szakmai szervezetek bevonásával a programra vonatkozó protokoll felülvizsgálatát és korszerűsítését, valamint a program széleskörű és eredményes lebonyolításához szükséges támogatási rendszer kidolgozását a gyógyszerészek számára. Emellett javasoljuk, hogy a lakosság körében induljon ösztönzőprogram a Metabolikus Szindróma Gyógyszerészi Programban való részvételre.

Meglátásunk szerint a betegségek korai felismerésére fordított támogatás jelentősen kisebb terhet jelentene a költségvetés számára, mint a később azonosított betegségekre vonatkozó terápia költségei, a további kapcsolódó kiadások és a betegek munkaerőpiacról történő időszakos kiesése, a munkavégzési hatékonyság egyre nagyobb csökkenése.

A diabétesz (cukorbetegség) visszaszorítását célzó központi megelőző programok:

Magyarországon jelentős számban szenvednek betegek cukorbetegségben, ráadásul jelentős részük a betegeknek felfedezetlen, így a lakosság körében ezen betegség felfedezése és a kellő időben való terápia megkezdése kulcsfontosságú.

A Nemzeti Diabéteszstratégia összeállítása idén tavaszán kezdődött, és az eddig közzétett tájékoztatók szerint a diabéteszrel élők helyzetének javítására mellett a megelőzés is a stratégia kiemelt elemei közé tartozik. Szorgalmazzuk a közforgalmú gyógyszerészek szerepének megteremtését ezen betegség, különösen a 2. típusú cukorbetegségre vonatkozó szűrővizsgálatokba való bevonással, annak feltételeinek megteremtésével, így nagyobb eséllyel a diagnosztizált esetek is időben megfelelő terápiás és életmód változtatással kezelhetőek lehetnének.

A lakosság ösztönzése:

A koncepció a fejlesztési javaslatok keretein belül összegyűjtötte azokat az elemeket, amelyek többek között a lakosság ösztönzésére vonatkoznak a részvételi hajlandóság növelését illetően. A koncepció nem vonja be a gyógyszerészeket a szűrőprogramokra vonatkozó tájékoztatásba.

A lakosság számára a gyógyszertárak az egészségügyi intézményrendszer első szintjét jelentik, ezt igazolja, hogy éves szinten több mint 115 millió találkozás történik a lakosság és a gyógyszerészek, azaz egészségügyi szakemberek között. Úgy véljük, hogy ez a jelentős szám, valamint a társadalom és a gyógyszerészek között fennálló bizalom megfelelő alapot jelent arra, hogy a gyógyszertárak is részt vegyenek a szűrővizsgálatokra vonatkozó tájékoztató és edukációs tevékenységekben. Javasoljuk, hogy a gyógyszerellátás területén működő szakmai szervezetek bevonásával az egészségügyi kormányzat tekintse át a gyógyszertárak részvételének lehetőségeit.